

XAVER

časopis banskobystrických bohoslovcov
ročník XXIV. 2/2015





OBSAH

Úvodník.....	3
Cirkev vo svete.....	4
Seminárny reportér.....	6
Ženské rehole pôsobiace na území Banskobystrickej diecézy.....	8
Príbehy na zamyslenie.....	13
Oko za oko verzus kultúra odpustenia.....	14
Seminárni absolventi.....	19
65 rokov od likvidácie reholí.....	22
Diplomové práce.....	26
Vtipy.....	30

XAVER
Časopis bohoslovcov
Kňazského seminára
sv. Františka Xaverského
v Banskej Bystrici – Badíne

vychádza ako občasník
rozširuje sa svojpomocne
ročník: XXIV.

číslo: 2/2015
šéfredaktor
Matúš Sliacky

jazyková korektúra
Mgr. Erika Brezánska

teologický poradca
ThLic. Ján Viglaš

technické a grafické spracovanie
Roman Klaška

adresa redakcie
Kňazský seminár sv. Františka Xaverského
Banská 28
976 32 Badín, Slovakia

tel: +421 48 418 2602
e-mail: redakcia@xaver.sk

web: www.xaver.sk
bankové spojenie časopisu
4015367858/7500

cirkevné schválenie
Biskupský úrad B. Bystrica, č. 1377/98
tlač: DEVIN printing house, Bratislava

ISSN 1335-2628

Neoznačené foto v časopise je
zo seminárneho archívu a internetu.

šéfredaktor
Matúš Sliacky



redaktor
Juraj Kiss



redaktor
Marián Juhaniak



redaktor
Patrik Špánik



redaktor
Dominik Šňahničan



redaktor
Patrik Hrmo



redaktor
Matej Izrael



redaktor
Martin Ščúry



grafik a distribúcia
Roman Klaška



Milí čitatelia!

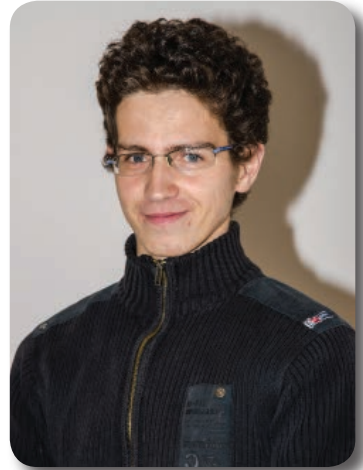
Opäť prišiel čas, keď sa cesty nás, bohoslovcov, rozchádzajú. Končí sa akademický rok a my, bohoslovci a predstavení, ale aj vy, naši čitatelia, máme spolu možnosť, ktorú sme mali posledných desať mesiacov – snažiť sa pripodobňovať Kristovi.

Ohliadnuc sa za práve absolvovaným ročníkom môžeme vidieť mnohé. September – začínali sme duchovnou obnovou - čas, ktorý nám pomáha opäť si hlbšie uvedomiť, že aj ten nasledujúci ročník bude o nasledovaní Kristovej cesty a jeho vôle. Postupne prichádzali ďalšie mesiace, ako tie zimné, tak aj jarné, až sme prišli k letným – každý z nich bol výnimočný. Spolu sme prežívali ťažkosti, ale aj radosti, učili sme sa byť trpezlivými voči sebe navzájom a brať toho druhého ako jedinečnú osobu s jedinečným poslaním. Navzájom sme sa obrusovali, aby naše ostré hrany vzali na seba aspoň o kúsok oblejšiu podobu.

Je jún – čas priznať si, že nie vždy sa darilo žiť evanjelium naplno. Je to stále ťažké, avšak o to oslobodzujúcejšie. Priznanie si pravdy. Azda to treba urobiť na konci každého dňa, týždňa či mesiaca... po každom páde. Všetci, my tu v seminári, ale i vy, naši čitatelia, sme spolu bojovali boj. Boj s hriechom a jeho pôvodcom.

Hoci sme tento boj neraz prehrali, vždy bolo dôležité priznať si pravdu, a tým aj ostať v pravde. Sám Kristus hovorí v evanjeliu podľa Jána: Židom, ktorí mu uverili, *Ježiš povedal: „Ak ostanete v mojom slove, budete naozaj mojimi učeníkmi, poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí.“* Odpovedali mu: „Sme Abrahámovo potomstvo a nikdy sme nikomu neotročili. Akože hovoríš: „Budete slobodní“?!“ Ježiš im povedal: „**Veru, veru, hovorím vám: Každý, kto pácha hriech, je otrok. A otrok neostáva v dome navždy; navždy ostáva syn. Až keď vás Syn vyslobodí, budete naozaj slobodní.**“ Potrebujeme teda poznať pravdu o sebe – sme hriešnici. Ale tým sa to nekončí – uznať pravdu o sebe ako o človeku hriešnom skutočne nestačí. Až predstúpenie pred Krista vo sviatosti zmierenia nás oslobodzuje od otroctva. Najdôležitejšie však je, že sme hriešnici vykúpení Kristom.

Čo na záver dodať? Osvojovať si evanjelium. Tri slová. Každý si pod týmito slovami predstaví niečo iné. Nech už je to čokoľvek, je potrebné uvedomiť si – padnúť do hriechu neznamenaá skončiť – je to len ďalšia možnosť dať Kristovi šancu, aby nás očistil.



Roman KLAŠKA, 2. ročník

Svätá stolica potvrdila apoštolskú cestu do Južnej Ameriky



V dňoch 6. – 12. 7. uskutoční Svätý Otec apoštolskú cestu do krajín Južnej Ameriky. Pápež navštívi Ekvádor, Bolíviu a Paraguaj.

Apoštolská cesta na Kubu

Vatikánsky hovorca Frederico Lombardi potvrdil, že pápež František pocestuje v septembri na ďalšiu apoštolskú cestu. Tento raz jeho kroky povedú na Kubu. Návšteva Kuby je rozšírením pápežovej apoštolskej cesty, ktorú uskutoční v dňoch 23. – 27. 9. do Spojených štátov amerických.

Vrchný rímsky rabín na návšteve u rímskeho biskupa

Pápež František sa dňa 27. apríla stretol s vrchným rímskym rabínom Riccardom Di Segnim. Diskutovalo sa ohľadom sociálnych tém, ktorú sužujú Európu, ďalej o medzikontinentálnej migrácii a s ňou súvisiacou humanitárnou krízou. Zároveň sa zamýšľali nad úlohou náboženstva v tomto smere.

Svätá stolica predstavila program k Roku milosrdenstva

Arcibiskup Salvatore Fisichella, predseda Pápežskej rady pre novú evanjelizáciu, povedal, že Rok milosrdenstva nie je a nechce byť veľkým jubileom roku 2000. Rok milosrdenstva bude tematický, má v úmysle pripomenúť Cirkvi jej primárne poslanie, byť znamením a svedectvom o milosrdenstve a dosvedčovať ho. Svätý rok má byť púťou.

V apríli (3. 4. 2016) sa v Ríme stretnú zástupcovia spirituality milosrdenstva, teda rehoľné inštitúty, asociácie a hnutia. V máji (29. 5. 2016) a v júni (3. 6. 2016) budú svoje jubileá sláviť diakoni a kňazi. V septembri (25. 9. 2016) pripadne jubileum katechétovej a katechétičky. Zvláštne stretnutia sú vyhradené chorým, nevládnym (12. 6. 2016) a dospievajúcej



mládeži (24. 4. 2016). Výnimočné jubileum je v novembri (6. 11. 2016), bude sa týkať väzňov.

Pápež navrhol koptskému patriarchovi dohodu o jednotnom dátume Veľkej noci

Svätý Otec František dňa 11. mája telefonoval koptskému pravoslávnenému patriarchovi Teodorovi II. Telefonát obsahoval dve hlavné témy. Prvá bola pokračovať v spoločnom úsilí o jednotu kresťanov a druhou témou návrh konkrétnej dohody, ktorá by zjednotila slávenie Veľkej noci. František zároveň adresoval patriarchovi posolstvo, v ktorom pripomína duchovné puto, priateľstvo a „ekumenizmus krvi“, ktoré existujú medzi kresťanskými cirkvami.

Pápež František sa stretol s prezidentom Kuby Raúlom Castrom

Dňa 10. mája sa vo Vatikáne stretol Svätý Otec František s prezidentom Kuby Raúlom Castrom. Išlo o súkromné

stretnutie, nie o štátnu návštevu. Castro chcel pápežovi poďakovať za vatikánske prostredníctvom medzi Kubou a Spojenými štátmi, ktoré nadviazali diplomatické spojenie. Audiencia sa uskutočnila v nedeľu, keď sa Castro vracal z Ruska.

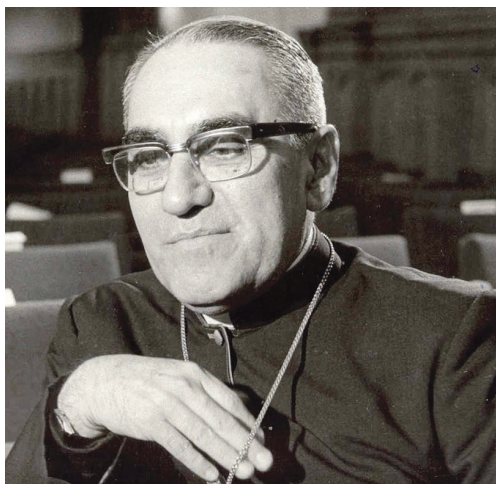
Únos kňaza v Homse

Otec Jacques Murad, opát z kláštora Mar Elian, bol unesený dvoma ozbrojenými mužmi. Podľa agentúry Fides sú únoscovia z radov džihádistov. Otec Murad sa staral o utečencov v tamjšom kláštore spolu s moslimskými priateľmi.

Beatifikácia Mons. Romera

Dňa 23. mája bol v San Salvadore vyhlásený za blahoslaveného Boží služobník biskup Oscar Romero. Slávnosť beatifikácie viedol v San Salvadore kardinál Angelo Amato, prefekt Kongregácie pre kauzy svätých. Nový blahoslavený biskup Romero bol zastrelený 24. 3. 1980 priamo pri oltári, keď slúžil svätú omšu.

Spracované podľa Vatikánskeho rozhlasu



„Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha.“



Celodiecézneho stretnutia mladých s otcom biskupom Chovancom v Banskej Bystrici 27. – 29. marca sa zúčastnilo viac ako 400 ľudí a medzi účastníkmi, dobrovoľníkmi, ako aj organizátormi nechýbali taktiež bohoslovci. Mottom tohtoročného Kvetného víkendu bol verš z Matúšovho evanjelia a program bol zároveň prepojený s prebiehajúcim Rokom zasväteného života. Počas víkendu sa mladí stretávali nielen medzi sebou v skupinkách,

ale v prvom rade najmä s Bohom počas rôznych foriem modlitieb, krížovej cesty, ruženca, katechéz, workshopov a svätých omší. Kvetný víkend po prvýkrát moderoval bohoslovec, tretiak Jozef Slavkovský.

Návšteva ôsmich farností Banskobystrickej diecézy



V nedeľu Dobrého pastiera 26. apríla sme sa spolu s predstavenými a kňazmi bývajúcimi v seminári zúčastnili svätých omší vo viacerých farnostiach našej diecézy. Banská Štiavnica-Štefultov, Detva, Hriňová, Kováčová, Krupina, Partizánske-Šimonovany, Prievidza-Zapotôčky a Sklabiná sa stali miestami príhovorov a svedectiev bohoslovcov o vlastnej ceste k povolaniu a o živote v našom seminári. Srdečne ďakujeme všetkým farníkom týchto farností za milé

prijatia a taktiež všetkým našim dobrodincom za mnohé modlitby a dobrodenia, ktorými nás podporujú počas celého obdobia nášho štúdia a formácie k dobrému pastierstvu duší.

Športové upevňovanie seminárneho spoločenstva



V stredu popoludní 29. apríla sa u nás uskutočnila akcia pod názvom „Medziročníkový futbalový turnaj“, do ktorej sa zapojili bohoslovci z každého ročníka. Najprv sa odohrali zápasy v skupinách, kde sa postupne kryštalizovali favoriti. Následnými vylučovacími zápasmi sa až do finále prebojovali hráči tretieho a šiesteho ročníka, v ktorom jednoznačne dominovali húževnatí tretiaci, a tak si šiestaci už ani poslednýkrát v seminári na putovný pohár siahnuť

nemohli. Na treťom mieste sa umiestnil štvrtý ročník posilnený o otca prefekta a pána farára Jakubíka. Nováčikovskú daň zaplatil prvý ročník, ktorý tak zaujal posledné šieste miesto. Na piatom mieste skončili druháci a nepopulárne štvrté miesto obsadili piatáci. Najlepším strelcom turnaja sa stal tretiak Jozef Mazán.

Putovný pohár rýchlikom Domica na východ Slovenska

Vo voľný deň 1. mája sme na pôde nášho seminára privítali zástupcov všetkých seminárov Slovenska, aby sa tak obnovila tradícia športového merania síl bohoslovcov kňazských seminárov západnej i východnej provincie. Medziseminárny futbalový turnaj sa odohral v badínskej športovej hale. Nám sa podarilo cez gréckokatolíkov dostať penaltovým strieľaním do očakávaného finále. V ňom sme nastúpili proti Košičanom, ktorých sme síce v základnej skupine dokázali poraziť, ale v závere zápasu sme jednogólový náskok už neudržali, a tak si východniari ceny za titul odviezli domov trochu netradične zo Zvolena rýchlikom R 815 Domica. Atmosféra turnaja sa niesla celý čas v priateľskom a najmä bratskom duchu aj vďaka skvelému povzbudzovaniu domácich bohoslovcov.



Krížom krížom po svete (kto mohol)

V piatok 8. mája sa viacerí bohoslovci rozpíchlí zo seminára na cesty po Slovensku, ba aj za hranice krajiny. Ďalší voľný májový deň sme mohli využiť na ročníkové výlety. Prváci sa rozhodli cestovať na „ďaleký východ“ do Košíc, tretiaci spoznávali blízke okolie vrátane Bystrianskej jaskyne a piatáci to otočili na „divoký západ“ návštevou Viedne. Druháci a tretiaci si cez deň oddýchli, aby sa od popoludňajších hodín až do nedele mohli venovať účastníkom miništrantského víkendu v seminári. Šiestaci si svoj voľný deň vybrali až nasledujúci týždeň, keď využili možnosť rekreácie v horskom krajinnom celku novohradského regiónu – Ostrôžky, po úspešnom zvládnutí poslednej skúšky pred záverečnými štátnicami.



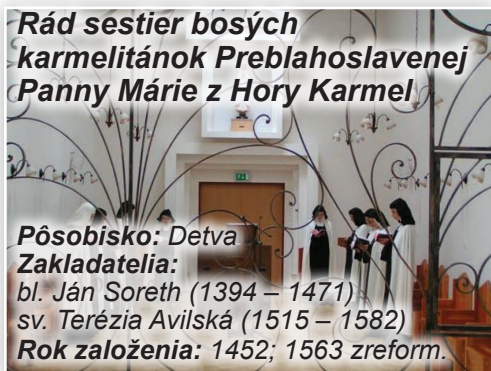
Záverečné míľniky seminárnej formácie

Naše päť- či šesťročné úsilie práce hlavne na vnútornom i vedomostnom raste býva obvykle zavŕšené diakonskou a kňazskou vysviackou, ktorá je však v konečnom dôsledku opäť len novým štartom v Pánovej vinici. Tohto roku sa diakonská vysviacka uskutoční v sobotu 13. júna a kňazská vysviacka o týždeň 20. júna, obidve o 10.00 hod. v Kostole nanebovzatia Panny Márie v Banskej Bystrici. Diakonmi sa stanú Jozef Benčat, Marián Juhaniak, Marek Melich a Michal Válka. Svoju kňazskú cestu začnú Radovan Hasík, Marián Husár, Pavol Lojan a Martin Pečarka. Pamätajme na nich vo svojich modlitbách, aby boli vždy verní Kristovi učeníci.



Ženské rehole pôsobiace na území Banskobystrickej diecézy

V rámci Roka zasväteného života sme vám v predchádzajúcom čísle predstavili spiritualitu 11 mužských rehoľných spoločenstiev pôsobiacich na území Banskobystrickej diecézy. Teraz predstavujeme 12 ženských rehoľných spoločenstiev tejto diecézy, z ktorých každá sa snaží žiť svoju osobitú spiritualitu na základe troch rehoľných sľubov chudoby, čistoty a poslušnosti.



Spiritualita bosých karmelitánok:

Vďaka Terézii Avilskej vznikol tento rád návratom k pôvodnému prísnemu duchu karmelitánskej spirituality, ktorý má v sebe prepojenú utiahnutosť v mlčaní pre Boha a rodinný život v spoločenstve. Duchovný život je vyplnený každodenným slávením Eucharistie a Liturgie hodín, vnútornou modlitbou, celodenným mlčaním, fyzickou prácou, a dvomi hodinami spoločného rozhovoru. Ich klauzúrované (uzatvorené) kláštory sú vytvárané maximálne pre 21 sestier. V karmeli sa harmonizuje život pustovníčky so životom spoločenstva, v ktorom sa konajú modlitby a obety za potreby Cirkvi a jednotlivcov. V súčasnosti žije týmto kláštorným životom po celom svete približne 10 000 bosých karmelitánok.



Spiritualita klarisiek kapucínok:

Žijú tiež v klauzúrovanom kláštore s najprísnejšou disciplínou sv. Kláry, v ktorom naplňajú jej charizmu žiť ideál najvyššej chudoby, radostnej pokory, čistoty, spoločného života a intenzívnej kontemplatívnej modlitby za spásu celého ľudstva. Spoločný život sestier okrem modlitby je charakterizovaný aj prácou v záhrade a v kláštore. Keďže duchovná starostlivosť rádu bola zverená bratom kapucínom, odtiaľ majú aj pomenovanie kapucínky. Týmto zasväteným spôsobom života žije vo svete asi 2 000 sestier klarisiek.

Congregatio Jesu (angl. panny)

Pôsobisko: Banská Bystrica
Zakladateľka: Božia služobnica
 Mary Wardová (1585 – 1645)
Rok založenia: 1609

Spoločnosť dcér kresťanskej lásky sv. Vincenta de Paul

Pôsobisko: Banská Bystrica,
 Krupina, Nitrianske Pravno
Zakladatelia: sv. Vincent de Paul
 (1581 – 1660) a spoluzakladateľka
 sv. Lujza de Marillac (1591 – 1660)
Rok založenia: 1633

Spiritualita sestier Congregatio Jesu:

Mottom tejto rehoľnej spoločnosti, založenej v Anglicku, sú slová evanjelia: „Hľadajte najprv Božie kráľovstvo.“ Vo svojej spiritualite sa sestry opierajú o duchovné dedičstvo zakladateľky a sv. Ignáca z Loyoly. Vo všetkom sa usilujú hľadať Boha a byť pripravené na každé dobro. Rôznym spôsobom pomáhajú ľuďom odvrátiť sa od pomýleného života k osobnej viere; vo svojej činnosti sa viac zameriavajú na formáciu žien a dievčat cez duchovné cvičenia a katechézy. Okrem troch známych sľubov zavazujú sa aj k štvrtému: poslušnosť Svätému Otcovi, čo znamená byť so svojou službou k dispozícii kdekoľvek a kedykoľvek. Vo svete pôsobí 1 680 sestier z Congregatio Jesu.

Spiritualita vincentiek:

Stojí na mariánskych základoch. Členky tejto rehoľnej spoločnosti každoročne skladajú jednoduché sľuby 25. marca (slávnosť Zvestovania Pána), ku ktorým pridávajú štvrtý: služba chudobným, prejavovaná skutkami milosrdenstva voči núdznym, starým a chorým. Tieto sestry najčastejšie vykonávajú službu podomového ošetrovania, ale aj ošetrovateľskú službu v nemocniciach, ústavoch, starobincoch, v kňazských domovoch a v seminároch. Vo svojich komunitách žijú jednoduchým spôsobom života, podobnému ľuďom, ktorým slúžia. Keďže Spoločnosť je zároveň misijného charakteru, v celom svete apoštoluje a pracuje približne 23 000 vincentiek, z toho 450 Sloveniek.

„Pozývam všetkých, aby sa zišli okolo zasvätených osôb, radovali sa s nimi a prežívali s nimi ich problémy, spolupracovali s nimi, nakoľko je to možné, pri plnení ich služby a uskutočňovaní ich diela, ktoré napokon patrí celej Cirkvi. Dajte im pocítiť lásku a srdečný vzťah celého kresťanského ľudu.“

pápež František



Kongregácia milosrdných sestier sv. Vincenta (satmárky)

Pôsobisko: Vrúcko, Turčianske Teplice, Žarnovica
Zakladateľ: satmársky biskup Ján Hám (1781 – 1857)
Rok založenia: 1842

Spiritualita satmárok:

Rehoľa čerpá z vincentínskej spirituality. Stredobodom ich duchovného života je Eucharistia, Liturgia hodín, adorácia, krížová cesta a ruženec. Na tomto základe sa zdieľajú s ľuďmi, najmä chudobnými, pre ktorých chcú byť milosrdné sestry uprostred tohto sveta a zjavovať im Božiu lásku. Podstatou rehole je apoštolská a charitatívna činnosť. Vo svojom sľube poslušnosti kladú osobitný dôraz na poslušnosť a úctu voči pápežovi a biskupom a čo najviac sa zžiť s miestnou cirkvou. Na celom svete pôsobí 163 sestier satmárok.

Spiritualita školských sestier:

Kongregácia školských sestier sa opiera o pravidlá tretieho rádu sv. Františka Assiského, podľa ktorých prežíva evanjelium v duchu františkánskej kajúcnosti a dôvernom spájaní sa s Bohom uprostred apoštolátu. V duchu chudoby, jednoduchosti a pokory sa sestry venujú predovšetkým kresťanskej výchove a formácii mladého človeka ako učiteľky a vychovávateľky. Sú však aj v službe zdravotných sestier, opatrovateliek a sociálnych pracovníčok. Kongregácia má dnes vo svete vyše 400 sestier.



Kongregácia sestier najsvätejšieho Spasiteľa

Pôsobisko: Banská Bystrica, Zvolen
Zakladateľka: Božia služobnica Alfonza Mária Eppinger (1814 – 1867)
Rok založenia: 1849; neskôr od r. 1866 osamostatnené s terajším názvom a v r. 2009 opäť spojené.

Spiritualita spasieliek:

Apoštolsky činná rehoľa, ktorej podstatným znakom je dať zakúsiť trpiacim ľuďom nikdy nekončiacu Božiu lásku a milosrdenstvo zjavené v Ježišovi Kristovi. Podľa príkladu zakladateľky rozjímajú o utrpení Krista, jeho smrti a zmŕtvychvstaní a snažia sa o odstránenie každej formy ľudskej biedy. Ich činnosť je v prvom rade zameraná na starostlivosť o chorých a starých, ale aj na školskú katechézu, farskú pastoráciu, zdravotníctvo, bezdomovcov a iné duchovné služby podľa vlastnej kvalifikácie. Po opätovnom spojení s materskou niederbronnskou Kongre-



Kongregácia školských sestier sv. Františka

Pôsobisko: Nová Baňa
Zakladateľka: Františka Antónia Lamplová (1807 – 1851)
Rok založenia: 1843

gáciou najsvätejšieho Spasiteľa je na celom svete 1 226 sestier.



Kongregácia sestier božského Vykupiteľa

Pôsobisko: Badín, Banská Bystrica, Vrúcko
Zakladateľka: Božia služobnica Alfonza Mária Eppinger (1814 – 1867)
Rok založenia: 1849; neskôr v r. 1866 osamostatnené s terajším názvom.

Spiritualita vykupiteľiek:

Vychádza z charizmy zakladateľky, ktorou je rozjímať o tajomstve vykúpenia a uskutočňovať ho v živote človeka, čím sa má Kristus ešte viac zviditeľniť v slovách a skutkoch. Ich hlavným poslaním je chrániť život a starať sa o chudobných, trpiacich a zomierajúcich bez rozdielu náboženstva a podľa možností zapájať sa aj do pastoraálnych, pedagogických, charitatívnych a sociálnych úloh. Keďže svojou službou majú byť pohotové a otvorené pre potreby každej doby, svoju pomoc neodmietli ani pri spolupráci na formačnom procese kňazského dorastu v Kňazskom seminári sv. Františka Xaverského v Badíne. V súčasnej dobe je vo svete 318 týchto sestier, z toho 207 na Slovensku.



Kongregácia milosrdných sestier Svätého kríža

Pôsobisko: Dudince
Zakladatelia: kapucín Teodózius Florentíni (1808 – 1865) a bl. Mária Terézia Schererová (1825 – 1888)
Rok založenia: 1856

Spiritualita krížových sestier:

Základom ich duchovnosti je tajomstvo kríža a zmŕtvychvstania, milosrdenstvo, sesterstvo a zmierňovanie ľudskej biedy. Sú regulovanou treťou rehoľou sv. Františka Assisického konajúcou charitatívne, sociálne a pastoračné práce v duchu zakladateľov a podľa požiadaviek doby sú tam, kde je to najpotrebnejšie. Ich cieľovou skupinou sú najmä chorí a chudobní ľudia. Na celom svete pôsobi vyše 4 500 krížových sestier.



Kongregácia dcér božskej lásky (mariánky)

Pôsobisko: Prievidza, Žiar nad Hronom
Zakladateľka: Božia služobnica Františka Lechnerová (1833 – 1894)
Rok založenia: 1868

Spiritualita mariánok:

Svoj život naplňajú podľa hesla: „Všetko pre Boha, chudobných a kongregáciu.“ V jeho duchu zviditeľňujú Božiu lásku čerpanú z hlbokého vnútorného vzťahu s Trojjediným Bohom, podľa príkladu Ježiša Krista a v láske Ducha Svätého. V osobitnej úcte majú Najsvätejšie Srdce Ježišovo, Pannu Máriu – Matku Trikrát Obdivuhodnú, sv. Jozefa a sv. Augustína. Venujú sa duchovnej formácii dospievajúcich dievčat a žien, výchove detí v materských školách, ale aj katechizácii rodičov, sociálnemu a výchovnému apoštolátu medzi chorými, starými a opustenými. V tejto kongregácii je 1 100 sestier po celom svete.



Inštitút dcér Márie Pomocnice (saleziánky)
Pôsobisko: Banská Bystrica
Zakladatelia: sv. Ján Bosco (1815 – 1888) a sv. Mária Dominika Mazzarellová (1837 – 1881)
Rok založenia: 1872

Spoločnosť sociálnych sestier
Pôsobisko: Banská Bystrica
Zakladateľka: Margita Šlachťová (1884 – 1974)
Rok založenia: 1923

Spiritualita saleziánok:

Radostne sa darovať Bohu v nábožnosti a plnení povinností. Pri svojom poslaní sa s dôverou obracajú na Pannu Máriu Nepoškvrnenú a Pomocnicu kresťanov. Ich charizmou je výchova detí a mládeže formou preventívneho systému, ktorou je pomoc mladým uveriť v Boha cez osobný, dôverný a láskavý vzťah. V tomto duchu organizujú katechizácie, duchovné cvičenia a obnovy pre mládež, animátorstvo, výchovno-vzdelávacie i kultúrne akcie, prázdninové tábory a iné aktivity. V súčasnej dobe je vo svete 13 000 saleziánskych sestier.

Spiritualita sociálnych sestier:

Je zakorenená v živote v Duchu Svätom, opierajúca sa o benediktínsku spiritualitu a život evanjeliového radikalizmu so zmyslom pre súčasné problémy človeka a sveta. Okrem troch sľubov skladajú štvrtý, ktorým je vernosť charizme Spoločnosti. Snažia sa byť priekopníkmi lepšieho sveta cez prácu na spoločenských reformách, začínajúc na obnove zvnútra. Podľa svojich darov a odbornej prípravy pracujú tieto sestry najmä v službách so sociálnym aspektom, ako sú formácia rodín, pastorácia Rómov a národnostných menšín, akademické vzdelávanie študentov sociálnej práce, zdravotnícky apoštolát, či modlitbové sprevádzanie pacientov v terminálnom štádiu ochorenia. Na celom svete vykonáva túto činnosť 250 sociálnych sestier.

Mgr. Ľubomír GREGA, špirituál

(-mj-)



ROK
 ZASVÄTENÉHO
 ŽIVOTA

Príbehy na zamyslenie

Kultúra

Istý učenec sa dal previesť kompu na druhý breh rieky. Kompu obsluhoval starší neučený jednoduchý človek.

Učenec sa ho pýta:

- Viete, čo je to matematika?
 - Pán môj, ja som do školy nechodil. Nikdy som to nepočul.
 - Stratili ste štvrt' života.
 - A viete, - pýta sa po chvíli učenec, čo je to biológia?
 - Neviem.
 - Stratili ste pol života.
 - Viete, čo je to astronómia?
 - Neviem, páňko. Viete, ja som ako dieťa musel robiť. Nenechali ma chodiť do školy.
 - Stratili ste tri štvrté života.
- Zrazu sa lano, na ktoré bola napojená kompa, roztrhlo.
Starý pán kričal na učenca:
- Viete plávať?
 - Neviem.
 - Stratili ste celý život.

Prečo sú advokáti takí drahí?

Istý básnik povedal jednému advokátovi:

- Vy advokáti by ste sa mohli hanbiť, lebo predávate spravodlivosť za peniaze.
- Advokát mu odpovedal:
- Počúvaj, a môžeš žiadať, aby sme takú zriedkavú vec ako je spravodlivosť, rozdávali zadarmo?

Závisť sú najlepšie okuliare

Kráľ Fridrich Neapolský sa rozprával raz so svojimi dvoranmi. Téma rozhovoru boli prostriedky, ktoré zosilňujú zrak. Básnik Jakub Sannazzaro povedal:

- Ja poznám niečo lepšie ako čočku, čo zväčšuje náš zrak.
- Všetci boli zvedaví na jeho odpoveď.
- Závisť, - hovorí, básnik – najlepšie zväčšuje všetko, čo vidí.

Láska dáva cenu každej modlitbe

Malé dievčatko prišlo zo sv. prijímania. Tvárička jej žiarila radosťou.

- Rozprávala si sa aj s Pánom Bohom? – pýta sa jej zvedavá teta.
- Rozprávala.
- A čo si mu povedala?
- Rozprávala som mu, aká som šťastná, že prišiel ku mne. Vyjadrila som mu nejaké priania. Potom som mu rozprávala rozprávky.

„Okno za okno“ verzus kultúra odpustenia

Sme ľudia, nie anjeli. Žijeme vo svete zmyslov. Sme bytosti, ktoré sú akosi prirodzene viac telesné než duchovné. Náklonnosti, pudy, túžby, vášne, emócie, to všetko nami niekedy zmieta ako iskrami nad horiacim ihličím. Ruku na srdce, každý z nás týmto živelným búrkam už niekedy podľahol. Bolo to možno v období, keď ako lavína sa na nás odrazu zrútili haldy problémov. Ale mohlo to prísť, aj keď všetko klapalo ako švajčiarske hodinky. Tak či onak, chtiac či nechtiac, ublížili sme.

Náhly nával nepríjemných pocitov spôsobí, že intenzívne začneme hľadať východisko za každú cenu. Ťažko by sa nám počúval citáť z Písma: „Milujte sa navzájom!“. Nie sme zlí, ale naše vnútro lačnie túžbou po naplnenosti. Dostávame sa medzi dva mlynské kamene lásky – lásky k blížnemu a lásky k sebe. Zvoliť v tom tlaku správne? Si svätec, keď to vždy dokážeš! Pod všetkými týmito vplyvmi sa nám stáva, že vieme nahnevane vyprsknúť aj na našich najbližších, nadávame, urážame, opúšťame sa, koľko krívd! Hovorí sa, že kto najviac trpí, vie spôsobiť najviac utrpenia. Áno, bolesť nás niekedy núti robiť hrozné veci.

Ľudstvo neustále padá do tých istých slabostí, opakujúc vlastnú históriu. S čím však prišiel Ježiš Kristus? So spravodlivosťou? Áno, ale aj s milosrdnou láskou a s odpustením. Ježiš prišiel a na zemi nastolil kultúru odpustenia, ktorá jediná môže spôsobiť mier. Slová *prepáč* a *odpúšťam ti* majú pre svet väčšiu hodnotu než ropa. Kým sme ľuďmi a kým žijeme, nikdy nebudeme úplne bez hriechu, a ako je piesku na brehoch oceánov, tak veľa nespravodlivosti bude medzi nami.

Sme ľudia, nie anjeli. Sme bytosti padajúce a vstávajúce. Iba čakať, že vo svete nastane absolútna spravodlivosť, rozumné nie je. Zákony pomsty ešte nikdy nikoho nedoviedli k mieru a k láske, len k ďalším vojnám a novej nenávisti. Jedine odpustenie môže vyliečiť tú horkú trpkosť z našich srdc. Len odpustenie lieči vzťahy. Medzinárodné, rovnako ako tie osobné. Tak aspoň v duchu teraz povedz tým, ktorí ťa zožierajú a neustále zraňujú svojimi slabosťami: „*Odpúšťam ti... a prepáč*, že som to možno neurobil skôr.“









Seminárni absolventi

Po šiestich rokoch seminárneho života sme sa pýtali našich absolventov, ako prežili túto dobu, čo si odnášajú a čo očakávajú potom, ako sa celkom odovzdajú do služby Bohu a ľuďom. Tu sú odpovede nastávajúcich diakonov Jozefa Benčata a Mareka Melicha a novokňazov Radovana Hasíka a Mariána Husára.



Marek Melich

Vek: 28

Farnosť:

Krupina

1. Ako by si charakterizoval seba pri vstupe do seminára a čím si odvtedy prešiel?

Hmm, náročná otázka :). Povedal by som, že som bol hľadajúci mladý človek, ktorý už kráčal určitou cestou, modlil sa za dobrú ženu a svoj život si predstavoval trochu inak. Lenže človek mieni a Pán Boh mení. A On zmenil aj moju naplánovanú cestu na cestu plánovanú Ním. Cestu, po ktorej keď človek kráča, počúva Boží hlas a nechá sa ním viesť, nemôže stroskotať, ale bude spasený. On ma zvedol a premohol, lebo je mocnejší ako ja, ako píše aj prorok Jeremiáš. Počas šiestich rokov v seminári som prešiel lepším sebazoznaním, učením sa modlitbe a teologickému poznávaniu. Prešiel som aj rôznymi krízami, ktoré tiež viedli k môjmu osobnému rastu. Dúfam, že naďalej zostanem človekom hľadajúcim Boha, ktorý bude čoraz viac spoznávať nielen jeho, ale aj ľudí.

2. Čo bolo základom pre tvoj čas v seminári?

Modlitba, tiež čítanie duchovnej literatúry a Sv. písma a dobré vzájomné vzťahy.

3. Ako prežíváš posledné chvíle pred vsviackou?

Hlavne v modlitbe a prosbe o pomoc, aby som sa dokázal úplne odovzdať do Božích rúk a nechať sa Ním viesť odovzdane po jeho cestách.

4. S čím kráčaš ku kňazstvu?

Je to určitý vnútorný stav, v ktorom je možné nájsť skoro všetko: bázeň pred týmto krokom, ale aj naplnenie; dôvera v Neho, ale aj určitú neistotu v seba; čakanie veľkých, ale aj obyčajných každodenných vecí. Verím tomu, že Boh je Bohom prekvapení, a tak sa nechám ním prekvapovať až do konca. Pravdepodobne by sa nad mojimi plánmi iba usmieval.



Jozef Benčat

Vek: 25

Farnosť:

Handlová

1. Ako by si charakterizoval seba pri vstupe do seminára a čím si odvtedy prešiel?

Pri vstupe som chcel ísť za povoláním aj napriek prekážkam. Prešiel som, a aj stále prechádzam rôznymi chybami, pádmi i vážnejšími zápasmi. Sprevádzali ma však povzbudenia a Božia pomoc. Postupne som objavil, aký veľký dar mi dal Pán v tom, že som v seminári. Mohol som ísť hlbšie v modlitbe, objavil som veľký dar spoločenstva i hlboké priateľstvá a tiež pozitívny pohľad na celibát, v ktorom sa celý môžem dať Kristovi.

2. Čo bolo základom pre tvoj čas v seminári?

Základom bol seminárny poriadok, snaha o dochvilnosť, viaceré aktivity a služby a postupne snaha o častejšiu modlitbu.

3. Ako prežívaš posledné chvíle pred vysviackou?

Snažím sa ešte čo najviac načerpať. Prosim Boha o pomoc.

4. S akými očakávaniami kráčaš ku kňazstvu?

Teším sa z diakonskej vysviacky, ale vnímam aj svoje chyby a veľkú zodpovednosť za duše. Dá sa to však s Božou pomocou, preto prosím o modlitby. Chcel by som ukazovať krásu Božieho kráľovstva a vzťahu s Kristom.



Radovan Hasík

Vek: 33

Farnosť:

Blatné

1. Ako by si charakterizoval seba pri vstupe do seminára a čím si odvtedy prešiel?

Už pred vstupom som bol pevne rozhodnutý ísť po tejto ceste, čo mi uľahčilo niekoľko ťažších chvíľ, keď som zapochyboval. Túžil som a stále túžim byť celý pre Boha, i keď je to výzva a zápas na celý život. Počas formácie som prežíval rôzne „výšky“ a „hlbky“. Uvedomoval som si, že kráčanie s Bohom nie je len o prvotnej láske, ale hlavne o každodennosti v láske a vo vernosti v maličkostiach. Stále viac sa mi potvrdzovala veta „mať na zreteli predovšetkým človeka“. No a nemôžem nespomenúť náš bratský život. Sú to chvíle, keď sa stretneme „len tak“, aby sme sa pohovárili, či do seba len tak „pozapárali“. Sú to veľmi vzácne chvíle, keď bytostne vnímame „aké je dobré a milé, keď bratia žijú pospolu.“ (Ž 133, 1)

2. Čo bolo základom pre tvoj čas v seminári?

„Strácať“ čas pre Ježiša v tichu. Byť s Ním.

3. Ako prežívaš posledné chvíle pred vysviackou?

Uvedomujem si, že prichádza niečo veľké, preniknuté tajomstvom, no zároveň niečo veľmi osobné a intímne. Akoby som stál pred obrovskou horou a nedovidím na jej vrchol. Vnímam to ako šialenstvo Božej lásky voči človeku, no i pozvanie do veľkého dobrodružstva chodenia po vode napriek obavám a obmedzenosti.

4. S akými očakávaniami kráčaš ku kňazstvu?

Očakávam, že ma bude viesť ON sám a že mi dá srdce ozajstného pastiera, ktorý „páchne“ po ovciach, pozná ich a nemá strach skloniť sa k nim, nech by boli akokoľvek zaľúľané. Túžim mať srdce otca, ktorý chápe, fúka rany, rozdáva radosť, nádej a má odvahu kráčať stále ďalej s pohľadom upreným na Otca. Nuž a nechcem zostať sám, aby som „nesčudnel“. Veľmi by som chcel spolupracovať s laikmi, ktorí majú nezastupiteľnú úlohu aj v mojej ceste ku kňazstvu. Očakávam, že ma nenechajú na pokoji, a ani ja ich :).



Marián Husár
Vek: 25
Farnosť:
Levice-
-Rybníky

1. Ako by si charakterizoval seba pri vstupe do seminára a čím si odvtedy prešiel?

Čas v seminári by som charakterizoval ako prechod od bezstarostnosti k zodpovednosti za seba, svoje rozhodnutia a za iných. A takou školou zodpovednosti pre mňa bol najmä čas animátora miništrantov. Teraz už ako diakon blížiaci sa ku kňazskej vysviacke pociťujem viac zodpovednosť za hlásanie Božieho slova a postupne aj istého spravovania Božích vecí – sviatostí. Bol to čas sprevádzaný peknými, radostnými, ale niekedy aj ťažkými až bolestnými situáciami. Nad všetkým však musí byť nádej, a keď má človek pár priateľov, ktorí mu pomáhajú túto nádej udržať, prípadne znovu objaviť, potom sa všetko zvláda o čosi ľahšie.

2. Čo bolo základom pre tvoj čas v seminári?

Viac spoznávať toho, ku komu do služby vstupujem predovšetkým čítaním Písma a rôznorodou modlitbou. Tiež poznávať seba samého, aby som si dal odpoveď na otázku: Skutočne odpovedám na Božie volanie, jeho požiadavky, alebo som to ja sám, ktorý čosi chce a žiada od neho?

3. Ako prežívaš posledné chvíle pred vysviackou?

V čase odpovedí na tieto otázky študijne. Inak v radostnom očakávaní nezaslúženého daru Kristovho kňazstva. Teším sa, ako tento dar budem postupne rozbaľovať a skúmať, čo v ňom nájdem.

4. S akými očakávaniami kráčaš ku kňazstvu?

Postupne sa učím nemať žiadne očakávania. Božia múdrosť všetko riadi tak, že presiahne všetky naše očakávania

Patrik ŠPÁNIK, Martin ŠČÚRY

65 ROKOV OD LIKVIDÁCIE REHOLÍ

Kardinál Korec vo svojej knihe od Barbarskej noci nazval noc z 13. na 14. 4. 1950 najbarbarskejšou a najtemnejšou. A právom. V túto noc boli všetky mužské kláštory zlikvidované príslušníkmi ozbrojených zložiek, čiže ľudových milícií a agentmi vtedajšej ŠtB. Podobný osud čakal aj ženské rehole, ktoré boli zlikvidované 29. 8. 1950 v rámci akcie R...

Komunistická ideológia a vzťah k náboženstvu

Obidvaja zakladatelia komunistickej ideológie Karl Marx aj Friedrich Engels zastávali voči náboženstvu negatívny postoj. Tento kritický postoj vychádzal z prostredia meštianskej spoločnosti 19. storočia. Náboženstvo chápali ako spoločenský jav, ktorý sa dá vysvetliť z hospodárskych a triednych vzťahov v spoločnosti. Zmenou spoločenských podmienok a odstránením triednej spoločnosti malo dôjsť k zániku náboženstva ako zbytočného javu. Lenin takisto považoval boj proti náboženstvu za jednu z najdôležitejších úloh revolúcie. Nastáva degradácia náboženstva na prežitú ideológiu, ktorá sa spája s vykorisťovateľskou triedou. Úplné ignorovanie náboženstva ako osobitného spôsobu prežívania skutočnosti, najvyššej existenciálnej hodnoty, nositeľa základných etických noriem, významný kultúru tvoriaci fenomén. Komunistická internacionála formulovala striktné odmietavý postoj komunistického hnutia voči náboženstvu. V sovietskom Rusku bolo ústavne dané právo na ateistickú propagandu a ateizmus povýšený na vedecký smer.

Nástup komunizmu v Československu

25. februára 1948 uskutočnili komunisti v Československu štátny prevrat. K moci sa dostala vláda „obrozeného“ Národného frontu, ktorý kontrolovala Komunistická strana Československa (KSČ). Keďže strana potrebovala čas na sformovanie pomerov v štáte, prvé mesiace nevystupovala konfrontačne voči Cirkvi. Navonok bola zdôrazňovaná



náboženská sloboda. Katolícka cirkev odmietla vydať vyhlásenie k politickej situácii a zaujala zdržanlivé stanovisko. Zdôrazňovala svoju nadstraníckosť a zásadu nestotožňovať sa so žiadnou konkrétnou politickou a štátnou formou.

Počas prevratu sa vytvárali akčné výbory, ktoré zasahovali do života Cirkvi. Posielali informácie o duchovenstve, ktoré triedili podľa vzťahu k novej politickej moci, na Ústredný akčný výbor Národného frontu. Na tento výbor sa prenieslo rozhodovanie o cirkevnej politike. Nebolo zriedkavé zatýkanie, obmedzovanie slobody rehoľníkov, kňazov, ktorí boli označovaní ako reakční. Tieto zatýkania sa diali ešte pred prevratom. Samotný prevrat bol využitý na zastavenie činnosti najmä katolíckych časopisov. Katolícki biskupi upozorňovali na postup štátnej moci voči Katolíckej cirkvi.

Dôležitou súčasťou proticirkevnej politiky okrem ÚAV NF bola aj cirkevná komisia ÚV KSČ. Na zhromažďovanie informácií o Cirkvi a takisto aj o členoch, aktivitách, stykoch so zahraničím slúžila ŠtB, ale aj Národná bezpečnosť. Hodnotilo sa len vplyvanie na myslenie a konanie občanov a zabudlo sa na nadprirodzený

rozmer a na úlohu a poslanie, ktoré spočívajú v ukazovaní cesty spásy.



Povolebné vzťahy – komunisti a Cirkev

Po voľbách bolo cieľom strany vytvoriť z Katolíckej cirkvi národnú cirkev, ktorá by bola odlúčená od Vatikánu a s národným jazykom v liturgii. Ďalším cieľom bola totálna likvidácia náboženstva, ktorá by sa realizovala odtrhnutím a izolovaním náboženského života od občianskeho. V oblasti kultúry bude mať veľkú úlohu škola, v ktorej sa bude vyučovať marxistický svetonázor. Cirkvi plánovali odňať matriky, uzákoniť sa mal povinný občiansky sobáš a takisto sa mali rozvinúť občianske obrady. Takisto sa mala zaviesť povinná cirkevná daň, ktorá spôsobí postupné prerušenie vzťahu veriaci a Cirkev.

Katolícki biskupi odhalili ciele vládnej cirkevnej politiky. Ostro protestovali proti zásahom pri vymenovaní správcov farností, obmedzeniu katolíckej tlače a spolkov, zhabaniu cirkevného majetku a proti pokusom odsúdiť



katolíckych biskupov pomocou hnutia „pokrokových kňazov“. V pastierskom liste biskupi upozornili na prenasledovanie Cirkvi a vyzvali veriacich k jednote s kňazmi a biskupmi. Tento pastiersky list štátna moc navonok prezentovala ako provokáciu. Postupne obmedzovala zvyšky náboženskej slobody. V jeseni 1948 pokračovali ďalšie proticirkevné opatrenia. Mala sa takisto urobiť aj presná evidencia reholí a kláštorov. Táto evidencia mala slúžiť na následnú redukciu, najmä pokiaľ išlo o kláštory založené po roku 1945. Tie rády, ktoré obvinili z protištátnej činnosti, mali byť rozpustené. Taktiež komunisti začali v rozhlase a tlači robiť kampaň namierenú proti „reakčnej politike“ Vatikánu a aj proti kňazom odsúdeným za „protištátnu činnosť“.

Akcia K (Kláštory)

Akcii K predchádzal proces s predstaviteľmi jednotlivých rádov. Išlo o vykonštruovaný proces. Naučené odpovede obžalovaných a žalobcov.



Rehole boli v tomto procese označované ako „slepý nástroj Vatikánu“ a takisto štát Vatikán označený ako „agent imperializmu“. Predstavitelia reholí, dôkladne spracovaní pred procesom



vyšetrovateľmi ŠtB, sa priznávali k „protištátnej činnosti“, k výrobe ilegálnych letákov, k ukrývaniu „nepriateľských agentov“, zbraní a cenných predmetov. Súd činnosť obžalovaných kvalifikoval ako vlastizrada a vo väčšine prípadov ako vyzvedačstvo – špionáž pre Vatikán.

Samotnú realizáciu akcie K prevzala ŠtB. Predsedníctvo ÚV KSČ sa 27. 2. 1950 definitívne priklonilo k radikálnejšej možnosti. Tvrdý zásah mal platiť pre všetky mužské rády bez rozdielu. Boli dve možnosti, ako zlikvidovať mužské rehole. Buď postupne, alebo uskutočniť úder cez noc, koordinovane. Termín akcie bol dohodnutý na štvrtok 13. 4. 1950 o 24.00 hod. V túto hodinu sa príslušníci ozbrojených zložiek začali dobýjať do kláštorov. Tam, kde im na výzvu neotvorili, vstup si vynútili násilím. Po vstupe do kláštorov zhromaždili

rehoľníkov a informovali o dôvode zásahu – údajná protištátna činnosť. Nadránom ich autobusmi previezli do sústreďovacích kláštorov: Pezinok, Hronský Beňadik, Šaštín, Jasov, Podolíneec. Celkový počet rehoľníkov bol 881 a zlikvidovaných rehoľí bolo 11. Mnohé vzácne rukopisy, tlač, obrazy a nábytok zničili alebo rozkradli pri zväžaní a nešetrným zaobchádzaním.

Akcia R

Po likvidácii mužských rehoľí pripravovali komunisti zásah proti ženským rehoľiam. Príprava na túto akciu bola podobná ako pri akcii K – evidovanie kláštorov, súpis rehoľníčok, ich charakteristiky, vplyv na okolie, hospodársky tlak, zastavenie kontaktu so zahraničím. 10. 7. 1950 sa konala porada, ktorej cieľom bolo nájsť najvýhodnejší spôsob likvidácie ženských rehoľí. Dohodli sa na preberaní detských domovov, starobincov, ústavov pre telesne a duševne chorých. Politické vysvetlenie akcie R sa odvíjalo od akcie K. Svedectvom je referát, ktorý bol vypracovaný na tieto ciele. Ukazuje dobovú politickú prepracovanosť opierajúcu sa o sprisahaneckú teóriu. Po likvidácii mužských rehoľí sa cirkevná hierarchia obrátila na ženské rehole, ktoré sa stali nástrojom protidemokratických

snáh. Rozbitá špionážna sieť sa znovu začala vytvárať v ženských rehoľiach... Predstavené využívajú slepú poslušnosť svojich rádových sestier, despoticky žiadali od nich plnenie svojich politických úloh, činnosť skrývajú pod rúškom náboženstva. Mal byť miernejší postup a vyzdvihovala sa zásada „dobrovoľnosti.“

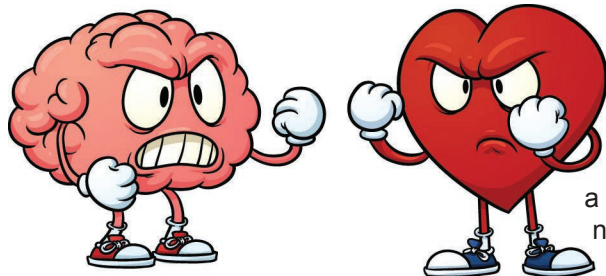
Samotná akcia sa uskutočnila 29. 8. 1950 o 8.00 ráno. Najvyšší predstavitelia strany hodnotili priebeh akcie ako bezproblémový. Aj napriek spracovávanej verejnej mienke, časť slovenskej verejnosti nesúhlasila s likvidáciou rehoľníčok. Niektoré kláštory museli likvidovať na dvakrát. Rehoľníčky boli sústredené v 16 kláštoroch. Za tri dni akcie bolo sústredených 1962 rehoľníčok a „vyprázdnených“ 137 objektov. Zo sústredenia boli vylúčené len sestry, ktoré pracovali v zdravotníctve. Komunisti sa snažili znížiť počet rehoľníčok na Slovensku. Vystaľovali ich do Čiech podobne ako aj mužské rehole. Postupne likvidovali aj rehoľné sestry pracujúce v slovenských nemocniciach do Čiech na prácu v textilnom priemysle, neskôr boli postupne uvoľňované z podnikov a preradené do rôznych sociálnych ústavov, samozrejme pod kontrolou.

Netreba zabúdať na históriu. Je dobré si pripomínať aj tieto udalosti, ktoré paradoxne namiesto totálnej likvidácie priniesli ovocie vo svedectve rehoľníkov, prehĺbenie ich povolania, pochopenie a hlbšie prežívanie. Je to odvážne tvrdenie, ale myslím si, že slovenské rehoľné spoločenstvá cez toto prenasledovanie mali svoje roky zasväteného života.

Dominik SŇAHNIČAN, 4. ročník

Muž a žena – rovní, či rovnakí?

Otázka zrovnoprávnenia muža a ženy je dnes v spoločnosti veľmi živá a aktuálna. Často sa hovorí o tom, že ženy sú ešte stále nedocenené, podceňované, že nemajú rovnaké práva ako muži. Tieto problémy sa v súčasnosti snaží riešiť teória rodovej rovnosti, ktorá vyvíja neustály tlak na národné politiky a usiluje sa o postupné prijatie opatrení v jej prospech v globálnom meradle. Na prvý pohľad sa zdá, že ide o ozajstný boj proti diskriminácii. Avšak toto úsilie siaha ešte ďalej. Zdá sa, že v snahe o rodovú rovnosť nejde len o rovnosť muža a ženy, ale o zrušenie rozdielov medzi nimi. Takto prichádza k negácii toho, čo je typicky



mužské a typicky ženské. Dokonca každý má možnosť „slobodného“ výberu sexuálnej orientácie, kedy chce a ako chce. Ide o závažné problémy, ktoré sa dotýkajú najhlbšieho vnútra človeka a ohrozujú jeho identitu.

Zabudnutie ženy a rodová rovnosť

Tento zápas o rovnosť muža a ženy siaha historicky veľmi ďaleko. Už v mnohých predkresťanských kultúrach žena bola odsunutá do úzadia a len muž sa

tešil spoločenskej priazni a zastával vedúce pozície vo verejnom živote. Androcentrickej spoločnosti sa postavilo zoči-voči feministické hnutie, ktoré v 18. storočí nastúpilo ako oprávnená revolta proti nerovnoprávnemu postaveniu ženy počas mnohých storočí. Aj keď sa zmeny v spoločnosti presadzovali len veľmi pomaly, predsa môžeme konštatovať, že väčšina základných práv požadovaných feministickým hnutím je dnes už v západnom svete splnená. Vďaka emancipácii žien sa táto otázka dostala do verejnej diskusie.

Snahy o zrovnoprávnenie sa však postupom času začali míňať s pôvodným cieľom. Nastúpil otvorený zápas medzi pohlaviami a hlavným zámerom sa stáva seberealizácia žien, ich oslobodenie od biologických a fyzických determinácií (kontrola nad vlastným telom, odstránenie pohlavných rolí). Prichádza k prechodu vnímania od rozdielov medzi mužom a ženou k rodovým štúdiám a k samotnému pojmu gender (rod) ako kultúrno-sociálnemu rodu a kategórii. Nastupuje tiché prenikanie rodovej teórie z akademickej pôdy na politickú a s tým spojené dôsledky. Snahy o rovnoprávnosť muža a ženy sa dopracovali až k ideologickému chápaniu, ktoré popiera rozdielnosť oboch pohlaví a nastoluje ich stotožnenie. Tieto tendencie sú nevedecké a zavádzajúce, pretože mužskosť a ženskosť nemožno búrať a izolovať od biologických daností v mene



sociálno-politických cieľov. Práve naopak. Ich prijatie je prvoradou podmienkou na vnútorné zrenie človeka. Ide teda o sociálny experiment bez potrebnej vedeckej a etickej diskusie. Človek sa stáva naoko slobodný, lebo má možnosť vybrať si svoju sexuálnu orientáciu, no na druhej strane slobodu stráca, pretože prichádza k hlbokéj kríze svojej identity.

Nachádzanie seba v druhom

Ján Pavol II. vo svojich katechézách o ľudskej láske podstatným spôsobom prispel k hlbšiemu antropologickému pochopeniu muža a ženy, a tak k celkovej inovácii kresťanskej antropológie. Skúsenosť lásky a stretnutie s ňou cez stvoriteľský akt sú základom pohľadu na človeka. Človek môže pochopiť a objaviť seba jedine vo vzťahu k svojmu Stvoriteľovi, na ktorého obraz bol stvorený. A keďže Boh – spoločenstvo osôb, stvoril človeka na svoj obraz, aj človek je pozvaný vstúpiť do vzťahu s ním a do vzťahu s druhým

človekom. Srdcom každého ľudského vzťahu je identita a rozdielnosť. Súhra oboch je podstatná na pochopenie vzájomnej lásky, no celkom výnimočnou je táto súhra v snubnom vzťahu muža a ženy, ktorý vylučuje akúkoľvek rivalitu a zápas. Obaja v ňom môžu objaviť svoje pôvodné povolanie a schopnosť byť vzájomným darom. Sám Kristus, poslaný ako Ženích, ako úplný a radikálny dar Otca človeku, naznačuje analogicky toto sebadarovanie. On je zavŕšením prirodzeného manželstva, sviatosti stvorenia, ktoré má viditeľne stelesňovať jeho lásku k Cirkvi. Cez vzájomné prijatie rovného s rovným manželia uskutočňujú základný rozmer osoby. Žijú tak „jeden pre druhého“ a nielen „jeden pri druhom“. A keďže obaja boli stvorení ako vzájomný sebadar, jednostranná podriadenosť je nemysliteľná. Človek si jednoducho nevystačí sám, ale potrebuje druhého, ktorému by sa daroval, s ktorým by sa zjednotil. Takto môže žena nachádzať samu seba tvárou v tvár v mužovi a muž nachádzať svoje potvrdenie tvárou v tvár v žene.

diakon Radovan HASÍK, 6. ročník



Služba exorcistu v dejinách Cirkvi a súčasná prax

Čo je to exorcizmus? Kto je exorcista a kto ním môže byť? Ako to bolo s touto výnimočnou službou počas dejín? Aká je súčasná prax exorcizmu na Slovensku a vo svete? Čo je to Rímsky rituál?

Toto sú len niektoré otázky, na ktoré som hľadal odpoveď pri písaní mojej diplomovej práce. O téme exorcizmu a posadnutosti sa v časoch neslobody nehovorilo takmer vôbec. Obrat nastal až v poslednom období, keď čoraz viac pribúda správ o neprirodzených prejavoch v správaní ľudí a s tým súvisiacimi pojmami exorcizmu a exorcistu.

Exorcizmus je obrad Cirkvi, ktorá verejne a v mene Ježiša Krista žiada, aby niektorá osoba alebo predmet boli chránené a vymanené spod vplyvu a moci zlého ducha. Túto moc a poslanie má Cirkev od Ježiša Krista a vykonáva sa vždy v jeho mene. Sú tri druhy exorcizmu: malý, ktorý sa udeľuje pri sviatosti krstu; veľký, tzv. slávnostný exorcizmus, ktorý môže

vykonávať biskup alebo ním poverený kňaz, a modlitba za oslobodenie, tzv. autoexorcizmus, ktorý sa môže modliť každý človek a to aj sám za seba. V tejto modlitbe ide v podstate o obnovu krstných sľubov.

Podstatný rozdiel medzi veľkým exorcizmom a ostatnými exorcizmami je najmä v tom, že kým pri prvom ide o priamy boj medzi exorcistom v Ježišovom mene a diablom, pri ostatných sa pomáha zrieknuť diabla a prijať Ježiša do svojho života. Pri veľkom exorcizme je tiež dovolená prítomnosť viacerých veriacich, ktorých viaže s posadnutým rodinné alebo duchovné puto. Odporúča sa, aby exorcistu sprevádzali tichou modlitbou, avšak nesmú sa zapájať do dialógu s diablom, ani do samotného exorcizmu. K úplnému oslobodeniu od zlého ducha sa väčšinou vyžaduje niekoľko stretnutí s exorcistom a v niektorých prípadoch ide aj o roky. Postihnutému človekovi sa odporúča žiť naďalej životom viery, pristupovať k sviatosti zmierenia a Eucharistie a modliť sa. Nie každý problém však patrí hneď exorcistovi. Najprv je potrebné využiť silu sviatosti, modlitby a pôstu a najmä prijať „prvý exorcizmus“, ktorým je svätá spoveď, čiže dokázať sa vyspovedať z hriechu a nežiť s ním



celé roky. Od duchovných otcov je totiž známa skúsenosť, že ak má zlý duch odísť, musí sa najprv prestať „kŕmit“, a pokrmom pre diabla sú práve naše hriechy. Samotná posadnutosť totiž nie je hriechom, aj keď spôsobuje fyzické a morálne trápenie, pretože skutky takejto osoby sú konané v čase, keď stráca kontrolu nad sebou, a vtedy diabol koná bez vedomia človeka.

Aj exorcizmus, ktorý patrí medzi sväteniny Cirkvi, si prešiel svojou históriou. Táto moc vyháňať zlých duchov bola zverená apoštolom od samotného Ježiša a v prvých časoch kresťanstva ju využíval takmer každý kresťan až do roku 367, kedy na Laodicejskej synode bolo zakázané vykonávať exorcizmus bez súhlasu biskupa. Táto dôležitosť súhlasu biskupa vychádzala zo skutočnosti, že sila tejto modlitby je zviazaná s Cirkvou a s poslušnosťou exorcistu. O diablove



totiž hovorí, že je „princom neposlušnosti“ a poraziť ho možno iba poslušnosťou, a nie svojou osobnosťou či charizmou. Pred vykonávaním exorcizmu sa vyžaduje presvedčiť sa, či naozaj ide o prítomnosť zlého ducha alebo o nejakú psychickú chorobu, ktorej liečenie patrí lekárskej vede. Exorcistovi sa preto odporúča spolupracovať s psychiatrom, ktorý určí diagnózu, alebo naznačí špeciálny duchovný stav posadnutosti, kde je potrebný exorcista. Žiaľ, pre mnohých psychiatrov je tento stav veľkou neznámou a za všetkým sa hľadá iba psychické ochorenie.

Exorcista pri tejto službe používa aj osobitné modlitby určené na tento obrad nachádzajúce sa v knihe Rímsky rituál, ktorý v nezmenenej podobe platil od roku 1614 až do roku 1998, keď na podnet pápeža Jána Pavla II. prešiel určitou reformou.



Podľa svedectiev mnohých exorcistov, v dnešnej dobe je badateľný zvýšený počet prípadov posadnutosti, ako aj žiadostí o potrebnú pomoc v tejto oblasti. Stále je však nepostačujúci počet exorcistov, pretože je to veľmi náročná a vyčerpávajúca služba. Preto z našej strany je potrebné modliť sa za týchto odvážnych a neúnavných služobníkov Cirkvi, ako aj za všetkých, ktorí prežívajú vo svojom vnútri výnimočné utrpenie z prítomnosti zlého ducha.

VTIPY

„Povedzte, James, kto je tu hlupák, ty či ja?“
 „Pán gróf... vy nie ste človek, ktorý by zamestnával hlupáka.“

„James, koľko je stupňov?“
 „Šestnásť, pane.“
 „James, a koľko stupňov je vonku?“
 „Štyri, pane.“
 „James, tak otvor okná, nech je tu dvadsať.“

Kamarát sa chváli pred kamarátom:
 „Môj 15-ročný brat hrá na klavíri od piatich rokov.“
 „Fakt? A nebolia ho ruky?“

- James, choď poliat' kvety!
 - Ale prší, pane.
 - Tak si vezmi dáždnik.

Zhovárajú sa Fero a Mišo. Fero hovorí:
 „Ráno som šiel po ulici a tu z ničoho nič ma zasiahla plechovka rovno do hlavy.“
 „A čo v nej bolo?“
 „Nič.“
 „A v plechovke?“

Marienka volá Jankovi a hovorí.
 - Janičko, príď večer k nám, nikto nebude doma.
 Janko sa oholí, vymydlí, ide k Marienke, zazvoní a... nikto nie je doma.

Príde babka k doktorovi a doktor sa jej pýta:
 - Čo sa vám stalo s rukou?
 - Kopol ma elektrický prúd.
 - A s nohou sa vám čo stalo?
 - No ja som mu to vrátila.

POCHODEŇ SVETLA

PRIHLASOVANIE
DO 30. JÚNA



MINIŠTRANTSÝ TÁBOR 2015

MIESTO

VEK

DÁTUM

CENA

Králiky

9-11r

19-25/07/2015

60€

Králiky

12-14r

26/07-1/08/2015

60€

Vysoké Tatry

15-21r

3-5/08/2015

30€

VIAC INFORMÁCIÍ

V TVOJEJ FARNOSTI | WWW.XAVER.SK/MINISTRANTI
JOZIKSL@GMAIL.COM | FB: MINIŠTRANTI BB DIECÉZA

Mesiac

Smutným perom píšem
Súmrak večerný, tmavý
Vnorený do opustenej ríše
Tlkot srdca dačo mi vraví

Šepce mesiac vysoký, žltý
Šepce, ale slovka nevydá
Noc rozdelí si ma na hlty
Kôrka suchá a pobitá

Zvíja sa sen a nádej tuho syčí
Kedy už roztvorí sa kvet?
Veď aj vodu počuť, ako ryčí
Ako tieň rastie – ako dňa niet

Aký nádherný si, mesiac
A aká krásna, Luna
Pohľadom na teba, trpiac
Rozozvučí sa úľavy struna

Trpieť a uľaviť – tajomný trik
Zem pustá, pučí korienok
Viem, do nebies vystrelí obrovský šíp
A uzdraví v hlbavách krehký plamienok

Vtedy poviem ti: krásna si
Nebojím sa báť sa viac
A bojím sa nebáť
Neprestávaj: Hľa, mesiac

Vystriem svoje dlane
Aké nežné sú tvoje ruky
Prosím, nepúšťaj ma, nepúšťaj
Prosím, zažeň moje muky

Patrik HRMO, 2. ročník